

Դավիթ Պետրոսյան Աննա Հարությունյան

ԻՏԱԼԻԱՅԻ «ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀՐԱՇՔԸ»

Իտալիայի տնտեսական հրաշքը տարեգրվում է նախորդ դարի 50-60-ական թթ.¹ Արևմտյան Եվրոպայի «տնտեսական ոսկեդարի ժամանակաշրջանին»։ Վերջինս բնութագրվում է հետպատերազմյան վերակառուցման և արդյունաբերական զարգացման, առևտրի ազատականացման և տեխնոլոգիաների ու գիտելիքների փոխանակման աննախադեպ գործընթացներով, որոնք ուղեկցվում էին մեծածավալ ներդրումներով ինչպես սեփական միջոցների, այնպես էլ Մարշալի պլանի ներքո տրամադրվող վարկերի հաշվին։ Այս ժամանակաշրջանում Իտալիային հաջողվում է ոչ միայն վերականգնել պատերազմի տարիներին գրեթե ամբողջությամբ քայքայված տնտեսությունը, այլև ապահովել տնտեսական աճի բարձր ցուցանիշներ՝ հավասարվելով և նույնիսկ գերազանցելով տարածաշրջանի այլ երկրներին։ Մասնավորապես՝ ՀՆԱ տարեկան աճի ցուցանիշը 1950-1973 թթ. միջինում կազմում է 5%, աշխատանքային ռեսուրսների արդյունավետության աճը գյուղատնտեսության ոլորտում՝ 5,7%, արդյունաբերության ոլորտում՝ 6,8%, ընդհանուր արտադրողականությունը (Total Factor Productivity, TFP) աճում է տարեկան միջինը 5.7%, արտաքին առևտրի ծավալները՝ տարեկան մինչև 8%։ Միևնույն ժամանակ 1951-1958 թթ. ընթացքում Մարշալի պլանի ներքո տնտեսության վերականգնմանն ուղղված ներդրումները կազմում են ընդամենը 1,5 մլրդ ԱՄՆ դոլար կամ ՀՆԱ 2%-ը՝ զիջելով Արևմտյան Գերմանիայի համապատասխան ցուցանիշին 0,5%-ով և Մեծ Բրիտանիային՝ 0,7%-ով²։

Իտալիայի վերածումը ագրարային-արդյունաբերական տնտեսությունից զարգացած առաջատար արդյունաբերական տնտեսությամբ երկրի դառնում է լայն քննարկման առարկա, որի առանցքային հիմնահարցերից մեկը պետության դերն է անցումային շրջանում։ Հետպատերազմյան շրջանում Իտալիայի տնտեսության զարգացումը ուղեկցվել է պետության էքստենսիվ արդյունաբերական քաղաքականությամբ, որն ուղղված էր մի քանի հիմնական նպատակների իրականացման. տնտեսության զարգացման առումով՝ ներդրումների կենտրոնացում կապիտալատար և նորարարական ճյուղերում, տնտեսական միջավայրի բարելավման տեսանկյունից՝ կայունության ապահովում, սոցիալական տեսանկյունից՝ գործազրկության մակարդակի նվազեցում, որի արդյունքում արդեն 1962 թ. կառավարությանը հաջողվեց ապահովել լրիվ զբաղվածություն, տարածքային և ենթակառուցվածքների զարգացման տեսանկյունից՝ պատմականորեն ժառանգած Հյուսիս-Հարավ զարգացման անհամաչափության հաղթահարում և այլն։ Պետությունն իր քաղաքականությունն իրականացնում էր հա-

¹ Christian Grabas, “Planning the economic miracle? Industrial policy in Italy between boom and crisis, 1950-1975”, p.138, Palgrave Macmillan, DOI: 10.1057/9781137329905

սարակական-մասնավոր համագործակցության ընդլայնման հիման վրա՝ հաշվի առնելով գործարար միջավայրի կարիքները, ինչն ուղեկցվում էր համապատասխան ինստիտուտների՝ նախարարությունների, գործակալությունների, պետության մասնակցությամբ կազմակերպությունների ստեղծմամբ¹:

1947 թ. սահմանադրության ընդունումից ի վեր Իտալիայի կառավարությունը ձեռնամուխ է լինում մի շարք տնտեսական և իրավական բարեփոխումների՝ ուղղված երկրի երկարաժամկետ ռազմավարական նպատակների իրականացմանը, որոնք և ձևավորում են Իտալիայի տնտեսության զարգացման մոդելի հիմքը: Այս բարեփոխումներից առանցքային նշանակություն են ունեցել հետևյալները.

Առաջինը 1947 թ. սկսած ազատ տնտեսական հարաբերությունների քաղաքականության որդեգրումն էր, որը սկզբունքորեն տարբերվում է և՛ ամերիկյան ազատ շուկայական տնտեսության (LME), և՛ գերմանական կառավարվող շուկայական տնտեսության (CME) մոդելներից: Իտալիայի արդյունաբերական քաղաքականությունը բնութագրվում էր երկկողմանի մոտեցմամբ՝ Գ. Ամատոյի բնութագրմամբ՝ «լիբերալ պրոտեկցիոնիզմով» մի կողմից, և կազմակերպությունների առավելագույն ազատության ապահովման ու օպերացիոն զարգացման համար անհրաժեշտ պայմանների ապահովմամբ մյուս կողմից: Պետությունը մեծապես օժանդակում էր արտահանման միտված ճյուղերի զարգացմանը առևտրային խոչընդոտների աստիճանական վերացման և նպատակային սուբսիդավորման միջոցով: Բացի այդ, պետությունն ամբողջությամբ իր վրա էր վերցնում երկրի ներդրումային միջավայրի ձևավորման գործառույթը ակտիվ ներդրումային քաղաքականության՝ հիմնականում պետական կամ պետության մասնակցությամբ բանկերի, ներդրումային կազմակերպությունների միջոցով²: Բանկային համակարգում պետության մասնակցությունը նպաստեց երկրի ֆինանսական համակարգի նկատմամբ վստահության բարձրացմանը, արդյունավետ վարկային քաղաքականության միջոցով հնարավորություն ընձեռեց մասնավոր հատվածի ֆինանսական ռեսուրսները ուղղելու տնտեսության իրական հատվածի ռազմավարական նշանակություն ունեցող ճյուղերի զարգացմանը:

Երկրորդը 1948 թ. կառավարության կողմից ընդունված որոշումն էր անդամակցելու Եվրոպայի Վերակառուցման ծրագրին, որը հնարավորություն ընձեռեց աստիճանաբար ազատականացնել արտաքին առևտուրը: 1950-70-ականներին Իտալիան հանդիսանում էր Եվրոպական ինտեգրման առաջամարտիկ՝ միաժամանակ վարելով արդյունավետ դրամավարկային քաղաքականություն՝ մի կողմից ազգային արժույթի կառավարման գործառույթների իրականացման, մյուս կողմից Բրետտոն-Վուդսյան համակարգի ներքո ֆիքսված արժույթի ռեժիմի ներդրման միջոցով: Եվրոպական ինտեգրման գործընթացի

¹ Christian Grabas, “Planning the economic miracle? Industrial policy in Italy between boom and crisis, 1950-1975”, p.141, Palgrave Macmillan, DOI: 10.1057/9781137329905

² Alexander Stevenson, 1951, “Italy’s Economic Position And Prospects”, p.1, International Bank For Reconstruction And Development, Economic Department, Addendum to 16 The Creditworthiness of Italy- dated August 15, 1950, E 978.

ներքո տնտեսության ազատականացումը Իտալիայի տնտեսական զարգացման հետագիծն ուղղեց դեպի արտահանման միտված տնտեսության տրամաբանություն՝ նպաստելով առևտրի ծավալների ընդլայնմանը: Հարկ է նշել, որ 1950-1962 թթ. Իտալիայի արտաքին առևտրի ծավալները աճում էին ավելի արագ, քան ՀՆԱ-ն՝ կազմելով տարեկան միջինը 7,3%:

Երրորդը տարածաշրջանային արագացված զարգացման ծրագիրն էր, որը միասնական Իտալական պետականության ձևավորումից ի վեր առաջին հասցեական ծրագիրն էր՝ ուղղված երկրի հարավային շրջանների տնտեսական հետամնացության հաղթահարմանը: 1957 թ. Իտալիայի խորհրդարանի կողմից ընդունվեց Հարավի արդյունաբերական զարգացման մասին օրինագիծը, որը սահմանում էր բոլոր պետական և պետության մասնակցությամբ կազմակերպություններին իրենց տարեկան ներդրումների 40%-ը և նոր ներդրումների 60%-ը իրականացնել երկրի հարավային շրջաններում¹:

Արդյունաբերական քաղաքականությունը ներառում էր նաև պետական միջամտության տարբեր մեխանիզմներ, որոնցից առավել կարևոր էր պետական կամ պետության մասնակցությամբ կազմակերպությունների կարգավիճակի սահմանումը: Ըստ Ս. Թոլիդեյլի՝ Իտալիայի կառավարությունը գտնում էր, որ «միայն տնտեսական բարենպաստ միջավայրի ձևավորումը բավարար չէ տնտեսական զարգացման համար, այդ պատճառով անհրաժեշտություն է առաջանում պետության ուղղակի միջամտության հատկապես ռազմավարական նշանակություն ունեցող ոլորտներում»: 1950-ական թթ. սկզբից պետությունն ինքն էլ խորապես ներգրավված էր երկրի տնտեսական կյանքում՝ պետության մասնակցությամբ կազմակերպությունների և հոլդինգների միջոցով, ներառյալ Արդյունաբերական վերակառուցման ինստիտուտը (Institute for industrial reconstruction, IRI), որը 1960 թ. արդեն ընդգրկում էր բանկային համակարգի, արդյունաբերության, էներգետիկայի, ենթակառուցվածքների ոլորտում գործող 2000-ից ավելի կազմակերպություններ, 1953 թ. հիմնադրված Ազգային հիդրոկարբոնային գործակալությունը (ENI)՝ ներառյալ քիմիական և վառելիքահումքային արդյունաբերության 850-ից ավելի կազմակերպություններ, և 1926 թ. ձևավորված ENEL ընկերությունը՝ ներառյալ մշակող արդյունաբերության, քիմիական արդյունաբերության 1000-ից ավել կազմակերպություններ: 1950-ական թթ. Արդյունաբերական վերականգման ինստիտուտը և Ազգային հիդրոկարբոնային գործակալությունը ամենազարգացած և եկամտաբեր կազմակերպություններն էին, որոնց ներդրումները արդյունաբերության ոլորտում իրականացված ներդրումների 1951 թ. 16%-ից հասան 27% 1962 թ.²:

1956 թ. Իտալիայի խորհրդարանը ընդունեց թիվ 1589 ակտը, որով հիմնադրվեց Պետական սեփականության կառավարման նախարարությունը: Այս

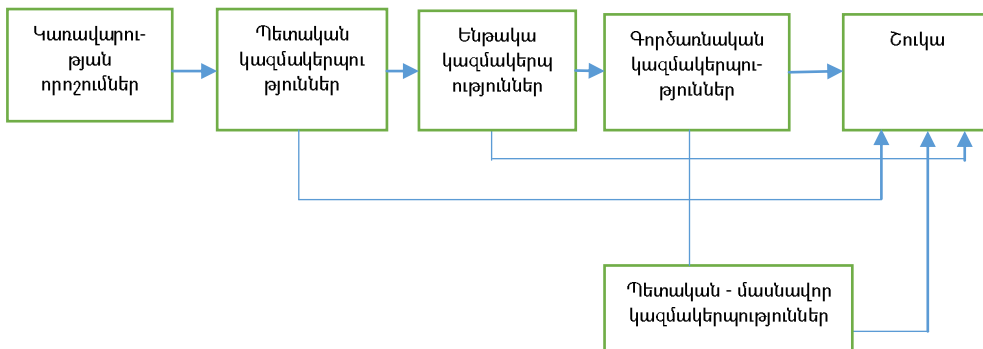
¹ Christian Grabas, “Planning the economic miracle? Industrial policy in Italy between boom and crisis, 1950-1975”, p.p.139-140, Palgrave Macmillan, DOI: 10.1057/9781137329905

² Matteo Lucchesea, Leopoldo Nascia, Mario Pianta, 2016, “Industrial policy and technology in Italy”, p.7, *Economia e Politica Industriale: Journal of Industrial and Business Economics*.

օրինագիծն ուղղված էր կարգավորելու հասարակական մասնավոր հարաբերությունները և հիմնվում էր հետևյալ սկզբունքների վրա.

- պետական և պետության մասնակցությամբ բոլոր կազմակերպությունները և դրանցում պետության մասնաբաժինը անցնում էին պետությանը պատկանող Արդյունաբերական վերակառուցման ինստիտուտի և Ազգային հիդրոկարբոնային գործակալության սեփականությանը:
- Պետական և պետության մասնակցությամբ կազմակերպությունների գործունեությունը պետք է հիմնված լիներ իրացվելիության ապահովման սկզբունքի վրա:
- Պետական և պետության մասնակցությամբ կազմակերպությունների գործունեությունը վերահսկում էր նորաստեղծ Պետական սեփականության կառավարման նախարարությունը:
- Պետական սեփականության կառավարման նախարարությունը միջնորդողակ էր պետության և պետական ու պետության մասնակցությամբ կազմակերպությունների միջև¹:

Գծապատկեր 1-ում ներկայացված է Իտալիայի արդյունաբերական քաղաքականության իրականացման մեխանիզմը: Ընդ որում՝ պետական կազմակերպությունների ազդեցությունը 1950-ական թթ. վերջին տարածվեց տնտեսության գրեթե բոլոր ոլորտներում: Արդյունաբերական վերակառուցման ինստիտուտի և Ազգային հիդրոկարբոնային գործակալության գործառույթները այս ժամանակաշրջանում ընդլայնվեցին՝ ընդգրկելով ինչպես ավանդական ֆինանսական, բանկային, արտադրական, արդյունաբերական, այնպես էլ նորարարական, գիտելիքի և տեխնոլոգիաների փոխանակման և հետազոտական ոլորտները:

Գծապատկեր 1. *Իտալիայի արդյունաբերական քաղաքականության իրականացման մեխանիզմը*

¹ Roberto Cafferata, 2010. "The enduring presence of groups and public enterprises in the Italian economy", p.198, Journal of Management & Governance, Springer; Accademia Italiana di Economia Aziendale (AIDEA), vol. 14(3).

² Նույն տեղում, էջ 206:

Պետական սեփականության կառավարման նախարարությունն իր գործունեությամբ լուծում էր մի քանի հիմնախնդիր՝ մենաշնորհների վերացում, ներքին շուկայում մրցակցային պայմանների ապահովում ինչպես կարգավորման օրենսդրա-իրավական, այնպես էլ ուղղակի միջամտության եղանակով, տնտեսության ռազմավարական նշանակություն ունեցող ոլորտների՝ էներգետիկայի, մետաղագործության, մշակող արդյունաբերության ուղղակի և անուղղակի ֆինանսավորում, նորարարությունների և հետազոտությունների ու մշակումների խթանում: Ուղղակի միջամտությունը ներառում էր նաև ձախողված կազմակերպությունների վերականգնմանն ուղղված քաղաքականություն ինչպես արտոնյալ տնտեսական պայմանների ապահովման, այնպես էլ նշված կազմակերպությունների կլանման և ձուլման եղանակով: Հարկ է նշել, որ այս գործընթացների արդյունքում մինչև 1962 թ. պետության սեփականությանն անցավ արդյունաբերության ոլորտում գործող կազմակերպությունների 41%-ը, որոնց հիմնական մասն ընդգրկված էր Արդյունաբերական վերակառուցման ինստիտուտի կազմում¹:

Կազմակերպա-իրավական տեսանկյունից Արդյունաբերական զարգացման ինստիտուտն ուներ փակ բաժնետիրական ընկերությանը բնորոշ իրավասություններ: Արդյունաբերական վերակառուցման ինստիտուտի ֆինանսական միջոցները գոյանում էին գանձապետարանի կողմից տրամադրված և ֆինանսական շուկայից ներգրավված միջոցներից: Ընդ որում՝ գանձապետական միջոցների տրամադրման սահմանաչափը կարող էր փոխվել միայն Իտալիայի խորհրդարանի հաստատմամբ: Ֆինանսական շուկայից միջոցների ներգրավումը իրականացվում էր պարտատոմսերի թողարկման և տեղաբաշխման միջոցով: Պետության մասնակցությունը նպաստում էր ինստիտուտի նկատմամբ հանրային վստահության մակարդակի բարձրացմանը, ինչն ակնհայտ է դառնում՝ հաշվի առնելով պետական-մասնավոր ներդրումների հարաբերակցությունը: Այսպես՝ 1951-1960 թթ. ընթացքում պետության մասնակցությունը Արդյունաբերական վերակառուցման ինստիտուտի հիմնական կապիտալում միջինում կազմում էր ընդամենը 7%²:

Ֆինանսական շուկայից միջոցների ներգրավման գործում մեծ դեր է խաղացել դեռևս 1930-ական թթ. վերջին Հանրային հատվածի վարկավորման կոնսորցիումի տնօրեն Ալբերտո Բենեդուչիի նախաձեռնությամբ արդյունաբերական պարտատոմսերի (Industrial Bonds) ներդրումը: Նշված ֆինանսական գործիքն ուներ մի շարք առավելություններ ի շահ ներդրողների. երաշխավորված էր պետության կողմից, ապահովում էր տարեկան միջին 9% եկամտաբերություն, թողարկման ծավալները կարգավորվում էին՝ ելնելով թողարկող կազմակերպության հիմնական կապիտալից և իրացվելիության մակարդակից:

Թողարկող կազմակերպությունների տեսանկյունից դրանք արդյունավետ էին ինչպես կարճաժամկետ միջոցների, այնպես էլ երկարաժամկետ փոխառու-

¹ “The Institute for Industrial Reconstruction (I.R.I.)”, p.4, Giuseppe Petrilli, President of the Institute, first published 1962.

² Elizabeth Wiskemann, 1971, “Italy since 1945”, p. 26, Palgrave Macmillan; 1-st ed. 1971.

թյունների ներգրավման գործում: Այս պարտատոմսերը հնարավորություն էին տալիս երեք տարի և ավելի ժամկետով ներդրողներին փոխանակել իրենց պարտատոմսերը թողարկող կազմակերպության բաժնային արժեթղթերով:

Արդյունաբերական պարտատոմսերի թողարկումն ու տեղաբաշխումը վերահսկվում էին պետության կողմից: Պարտատոմսերը ապահովում էին համեմատաբար կայուն եկամտաբերություն և շնորհիվ պետության կողմից տրվող երաշխավորության՝ բարձր իրացվելի էին ֆինանսական շուկայում:

Արդյունաբերական վերակառուցման ինստիտուտի գործունեությունը հիմնված էր իրավասությունների և պատասխանատվության հստակ բաժանման սկզբունքների վրա: Ենթակա կազմակերպություններն անկախ էին իրենց տնտեսական քաղաքականության մեջ, սակայն պետությունը, ի դեմս Պետական սեփականության կառավարման նախարարության, իրավասու էր միջամտելու հետևյալ դեպքերում.

- եթե ենթակա կազմակերպության տնտեսական ծրագիրը անիրատեսական էր կամ հակասում էր պետության տնտեսական ռազմավարությանը տվյալ ոլորտում,
- եթե ենթակա կազմակերպությունը տարեկան կտրվածքով չէր ապահովում իրացվելիության բավարար մակարդակ,
- եթե ենթակա կազմակերպության գործունեությունը կարող էր հանգեցնել ոլորտում մենաշնորհային իրավիճակի առաջացման,
- ենթակա կազմակերպության սնանկության կամ սնանկության վտանգի առաջացման դեպքում և այլն:

Արդյունաբերական վերակառուցման ինստիտուտի ներդրումների մեծ մասն ուղղվում էր այն ոլորտներ, որտեղ մասնավոր հատվածի կազմակերպությունները ինքնուրույն չէին կարող ապահովել անհրաժեշտ ծավալի ներդրումներ: Տնտեսական գործունեության դիվերսիֆիկացիայի բարձր մակարդակը նպաստում էր ենթակա կազմակերպությունների մրցունակությանը ինչպես ներքին տնտեսությունում, այնպես էլ համաշխարհային շուկայում:

Արդյունաբերական վերակառուցման ինստիտուտի և Ազգային հիդրոկարբոնային գործակալության գործունեությունն արդյունավետորեն նպաստում էր տնտեսական զարգացմանը մինչև 1970-ական թթ. սկիզբը: Գլոբալացման գործընթացների արդյունքում հիմնականում ասիական երկրների կողմից մրցակցության բարձր մակարդակը, վառելիքահումքային ճգնաժամն ու համաշխարհային սպառման կրճատումը բացասական են անդրադառնում Իտալիայի տնտեսական աճի տեմպերի վրա: 1980-ական թթ. ընթացքում պետական և պետության մասնակցությամբ մի շարք կազմակերպությունների մասնավորեցումը հանգեցնում է տնտեսության կառուցվածքային և կորորդինացման խնդիրների առաջացման: Համաշխարհային շուկայի ազատականացման պայմաններում ասիական երկրների մրցակցային ճնշումներին դիմակայելու Իտալիայի հիմնական գործիք է դառնում ազգային արժույթի արժեզրկումը: Տնտեսության կայունության ապահովումն հիմնականում իրականացվում է պետական պարտքի ծա-

վալների մեծացմամբ: Իրավիճակն է՛լ ավելի է բարդանում խոշոր վերազգային կազմակերպությունների գործունեության ընդլայնման հետևանքով:

Ինստիտուցիոնալ զարգացման ինստիտուտի գոյությունը դե յուրե դադարում է 2002 թ.: Ազգային հիդրոկարբոնային ընկերությունում պետության մասնաբաժինը մասնավորեցման գործընթացի արդյունքում աստիճանաբար նվազում է՝ 2017 թ. կազմելով ընդամենը 3%²:

Եզրակացություններ

Իտալիայի «տնտեսական հրաշքը» համընկնում է արևմտաեվրոպական երկրների «տնտեսական ոսկեդարի» ժամանակաշրջանին: Միևնույն ժամանակ տնտեսական աճի ապահովումն արդյունք է ոչ այնքան կապիտալ ներդրումների, որքան տնտեսության կառուցվածքային և ինստիտուցիոնալ բարեփոխումների, որոնցում առանցքային դերակատարում է ունեցել պետությունը: «Տնտեսական հրաշքի» կարևոր բաղկացուցիչ է հանդիսանում պետության էքստենսիվ արդյունաբերական քաղաքականությունը, որի իրականացման համար անհրաժեշտ ինստիտուցիոնալ հիմքերը ձևավորվել են 1946 թ. սկսած: Իտալիայի արդյունաբերական քաղաքականության առանձնահատկություններից է պետական և պետության մասնակցությամբ կազմակերպությունների՝ հատկապես Ինստիտուցիոնալ զարգացման ինստիտուտի և Ազգային հիդրոկարբոնային գործակալության գործունեությունը:

«Տնտեսական հրաշքի» իրագործումը մեծապես պայմանավորված է եղել Իտալիայի կառավարության՝ տնտեսությանն ակտիվ միջամտության քաղաքականությամբ: Պետությունը հանդես է եկել և՛ որպես կարգավորող մարմին, և՛ որպես տնտեսվարող սուբյեկտ: Պետական կազմակերպությունների գործունեությունը նպաստել է տնտեսության նկատմամբ վստահության մակարդակի բարձրացմանը, արդյունաբերության զարգացման տարեկան 8% աճին, տարածքային զարգացման անհամաչափության կրճատմանը, ենթակառուցվածքների զարգացմանը և այլն:

Իտալիայի «տնտեսական հրաշքը» պայմանավորող գործոնների ուսումնասիրությունից կարելի է եզրակացնել, որ արագացված տնտեսական աճի ապահովման համար պետության կողմից աճը խթանող միջավայրի ձևավորումը կարող է լինել անհրաժեշտ, բայց ոչ բավարար պայման: Մասնավորապես՝ կապիտալատար և նորարարական ճյուղերի երկարաժամկետ աճը հնարավոր է ապահովել միայն պետական-մասնավոր համագործակցության ընդլայնման և պետության՝ տնտեսությանն առավել ակտիվ միջամտության մեխանիզմների կիրառման միջոցով:

¹ Renata Targetti Lenti , 2014, “The Italian Economy 1961–2010: From Economic “Miracle” to Decline”, p. 187, Published at Springer Milan.

² <https://www.eni.com/assets/documents/fact-sheet.pdf>

Օգտագործված գրականության ցանկ

1. Seliger, Bernhard, 2010. "Theories of economic miracles," Discourses in Social Market Economy, 2010-01, Ordnungs Politisches Portal (OPO)., p. 3.
2. Osińska, Osinska M. (Ed.). (2019). "Economic Miracles in the European Economies.", p. 21, doi:10.1007/978-3-030-05606-3.
3. Christian Grabas, 2014, "Planning the economic miracle? Industrial policy in Italy between boom and crisis, 1950-1975", Humboldt University Berlin, Palgrave Macmillan, DOI: 10.1057/9781137329905.
4. Matteo Lucchesea, Leopoldo Nascia, Mario Pianta, 2016, "Industrial policy and technology in Italy", Economia e Politica Industriale: Journal of Industrial and Business Economics.
5. Roberto Cafferata, 2010. "The enduring presence of groups and public enterprises in the Italian economy," Journal of Management & Governance, Springer;Accademia Italiana di Economia Aziendale (AIDEA), vol. 14(3), pages 199-220, August.
6. "The Institute for Industrial Reconstruction (I.R.I.)" Giuseppe Petrilli, President of the Institute, first published 1962.
7. Renata Targetti Lenti , 2014, "The Italian Economy 1961–2010: From Economic "Miracle" to Decline", Published at Springer Milan.
8. Alexander Stevenson, 1951 , "Italy's Economic Position And Prospects", International Bank For Reconstruction And Development, Economic Department, Addendum to 16 The Creditworthiness of Italy· dated August 15, 1950, E 978.
9. Elizabeth Wiskemann, 1971, "Italy since 1945", Palgrave Macmillan; 1st ed. 1971.

Դավիթ Պետրոսյան Աննա Հարությունյան

ԻՏԱԼԻԱՅԻ «ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀՐԱՇՔԸ»

Համառոտագիր: Իտալիայի «տնտեսական հրաշքը» տարեգրվում է 1950-60-ական թթ., որի ընթացքում Իտալիային հաջողվեց ագրարային հետամնաց տնտեսությամբ երկրից վերածվել արդյունաբերական առաջատար երկրի: Այս անցումային շրջանում առանցքային դերակատարում է ունեցել Իտալիայի կառավարությունը իր էքստենսիվ արդյունաբերական քաղաքականությամբ: Հոդվածում ուսումնասիրվել են 1950-ական թթ. ընթացքում Իտալիայի կառավարության տնտեսական քաղաքականության առանձնահատկությունները, պետության դերը երկրի սոցիալ-տնտեսական զարգացման գործընթացում, տնտեսությանը միջամտության մեխանիզմների առանձնահատկությունները:

Բանալի բաներ. արդյունաբերական քաղաքականություն, արտադրողականություն, պետական միջամտություն, տնտեսական զարգացում, տնտեսական աճ

Давид Петросян
Анна Арутюнян

«ЭКОНОМИЧЕСКОЕ ЧУДО» ИТАЛИИ

Аннотация: «Экономическое чудо» Италии восходит к 1950-1960-м годам, в период трансформации Италии от отсталой аграрной в ведущую индустриальную страну. В данном переходном периоде правительство Италии сыграло ключевую роль за счет своей экстенсивной индустриальной политики. В статье рассматриваются особенности экономической политики правительства Италии в 1950-е годы, роль государства в процессе социально-экономического развития страны, а также особенности механизмов вмешательства в экономику.

Ключевые слова: промышленная политика, производительность, государственное вмешательство, экономическое развитие, экономический рост

David Petrosyan
Anna Harutyunyan

“THE ECONOMIC MIRACLE” OF ITALY

Abstract: The “economic miracle” of Italy dates back to the 1950-1960s, during which Italy succeeded in transforming to a leading industrial country from a country with a backward agrarian economy. In this transitional period the government of Italy played a key role due to its extensive industrial policy. The article reviews the peculiarities of the economic policy of the government of Italy during the 1950s, the role of the state in the process of social and economic development of the country and specifics of the mechanisms of intervention in the economy.

Keywords: industrial policy, productivity, state intervention, economic development, economic growth